

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä huhtikuuta 2008 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta (HE 30/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- osastopäällikkö Heimo Hanhilahti, vanhempi hallitussihteeri Katri Valjakka ja neuvotteleva virkamies Esa Hiiva, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Janina Groop-Bondestam, oikeusministeriö

- yksikön johtaja Vesa Perätalo, Maaseutuvirasto
- asiantuntija Leena Ala-Orvola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- asiamies Rikard Korkman, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- valtiovarainministeriö
- Ahvenanmaan maakuntahallitus
- Pohjanmaan TE-keskus
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Kauppapuutarhaliitto ry
- Puutarhaliitto ry
- Suomen Siipikarjaliitto
- Suomen Sikayrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otettaisiin huomioon Etelä-Suomen kansallisista tulotuista vuosille 2008—2013 saavutettu neuvottelutulos Suomen ja Euroopan yhteisöjen komission välillä. Uusina tukimuotoina myönnettäisiin Etelä-Suomessa vuodesta 2008 lukien kotieläintilan hehtaaritukea sekä Etelä-Suomen erikoiskasvitukea avomaanvihannesten ja tarkkelysperunan viljelyalalle. Vuoden 2009 alusta Etelä-Suomen kansallisena tukena voitaisiin

myöntää tuotannosta irrotettua sika- ja siipikarjatalouden tukea sekä sika- ja siipikarjatalouden rakennemuutoskorvausta.

Mahdollisuudesta saada poikkeus kasvihuoneiden rakenteita koskevista teknisistä vaatimuksista luovuttaisiin tukivuoden 2008 jälkeen. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä teknisiä muutoksia ja tarkennuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta toteaa, että maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettu laki (1559/2001), jäljempänä kansallisten tukien laki, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Tämän jälkeen lakia on muutettu maatalouden tukijärjestelmistä ja muun lainsäädännön muutoksista johdettua. Esityksen tavoitteena on muuttaa lakia siten, että siinä otettaisiin huomioon Etelä-Suomen kansallisiksi tuiksi vuosille 2008—2013 saavutettu neuvottelutulos Suomen ja komission välillä.

Komission hyväksymän tukiohjelman perusteella tukea maksetaan kolmelle päätuoteryhmälle: 1) märehtijät (maidontuotanto, naudanlihan tuotanto, lammas- ja vuohitalous sekä hevos- talous), 2) siat ja siipikarjatalous (sikatalous, kananmunien tuotanto ja siipikarjanlihan tuotanto) sekä 3) puutarhatalous (kasvihuonetuotanto ja puutarhatuotteiden varastointi). Lisäksi pinta- alaperusteista tukea voidaan maksaa kotieläin- tiloille kotieläintilojen hehtaaritukena sekä avo- maanvihannesten ja tärkkelysperunan viljely- alan perusteella Etelä-Suomen erikoiskasvituke- na.

Esityksen perusteluista käy ilmi, että tulotu- kien maksuvaltuus alenee tukikaudella 2008— 2013 asteittain vuoden 2008 enintään 93,9 mil- joonasta eurosta enintään 62,93 miljoonaan eu- roon vuonna 2013. Vuoden 2007 tuotannolle tu- kea voitiin maksaa enintään 94,0 miljoonaa eu- roa. Tuen maksuvaltuuden määrässä ei ole otet- tu huomioon tukikauden lopulle ajoittuvan luon- nonhaittakorvausjärjestelmän uudistuksen vai- kutusta.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on kiinnitetty huomiota siihen, että kotieläintilan hehtaarituen osalta myöntämisen edellytyksenä on, että hakijan maatilán talouskeskus ja maati- lan peltoalaa sijaitsee tukeen oikeuttavalla alueella. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli maatilán pelloista huomattava osa sijait- see C-tukialueella, jäävät nämä lohkot ilman ko- tieläintilan hehtaaritukea. Valiokunta toteaa täl- tä osin, että saavutettu neuvottelutulos Suomen

ja komission välillä koskee artiklan 141 mukais- ta tukea, jota voidaan maksaa ainoastaan A- ja B-tukialueilla. Komission tukiohjelmaa koske- va päätös K(2008)696 ei siten oikeuta tuen mak- samiseen C-tukialueella oleville peltolohkoille. Suomen tuki-ilmoituksen liitteenä komissiolle on ilmoitettu tukialueita A ja B koskeva kunta- luettelo.

Sika- ja siipikarjatalouden rakennemuutos- korvauksen perusteena olisi viitemäärä, joka muodostettaisiin pääsääntöisesti siitä sika- ja siipikarjatalouden eläinyksikkömäärästä, jonka perusteella hakijalle on maksettu tukea tukivu- odelta 2007. Valiokunnalle toimitetussa selvityk- sessä on katsottu, että hakijalla tulisi olla mah- dollisuus valita sika- ja siipikarjatalouden viite- määrää vahvistettaessa, käytetäänkö viitemää- rän perusteena tukivuodelta 2006 vai tuki- vuodelta 2007 maksettua eläinlohtaista tukea. Etelä-Suomen kansallista tukea koskevasta ko- mission päätöksestä käy kuitenkin ilmi, että si- ka- ja siipikarja-alan suora tulotuki on tarkoitus irrottaa tuotannosta vuodesta 2009 alkaen ja sen määrä laskettaisiin viitemäärän perusteella. Päätöksen mukaan viitemäärä perustuisi tilakohtai- seen eläinyksikkömäärään vuonna 2007 tai — erityisistä syistä — vuonna 2006 ja siinä otetta- siin huomioon tuotantorakennuksen vuokrauk- sen, laajennus- ja uusinvestointien yhteydessä li- sätyt eläinyksiköt. Siten vapaa valintamahdoli- suus tukivuosien 2006 ja 2007 välillä olisi noti- foidun ja hyväksytyn 141-ratkaisun vastainen. Esityksen mukaan viitemäärä voitaisiin vahvis- ta tukivuoden 2006 eläinyksikkömäärän perus- teella, jos hakijan tuen maksun perusteena oleva eläinyksikkömäärä on ollut vuonna 2007 tuotan- torakennuksen peruskorjauksesta, tuotantotavan muutoksesta tai tuotantokierrosta johtuen vähin- tään kymmenen prosenttia pienempi kuin va- kiintunut eläinmäärä.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on tuotu esiin, että kalkkunatuotannon eläinyk- sikkömäärät tulisi ottaa uudelleen harkintaan. Etelä-Suomen kansallista tukea koskevan ko- mission päätöksen liitteessä II vahvistetaan

muun muassa eläinyksiköiden muuntokertoimet. Komission päätöksen mukaisesti kalkkunoiden muuntokerroin on 0,026 ja yhteen eläinyksikköön tarvittava teurastettujen kalkkunoiden määrä on vähintään 190 teurastettua kalkkunaa. Vuotta 2007 koskevassa komission päätöksessä K(2005)4411 eläinyksikkökertomista säädetään vastaavasti. Komission päätöksen mukaan kalkkunasiitoskukat eivät ole tukikelpoisia. Kalkkunoiden tukivuoden 2007 tuki määräytyy vuoden aikana teurastettujen lintujen määrän perusteella siten, että yksi eläinyksikkö muodostuu 223 teurastetusta kalkkunasta. Tukiyksikkökerroin on ollut samansuuruinen vuodesta 2000 alkaen. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä onkin tuotu esiin, että kalkkunoiden eläinyksikkömäärien ottaminen uudelleen harkintaan edellyttäisi ensinnäkin sitä, että tukivuoden 2007 kansallisen tuen tukiperusteita muutettaisiin takautuvasti. Ottaen huomioon se, mitä edellä on todettu komission päätöksen sisällöstä, muutos edellyttäisi myös uusia neuvotteluja Suomen ja komission välillä sekä komission uutta hyväksymispäätöstä Etelä-Suomen kansallisten tukien osalta.

Valiokunta toteaa, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään vuosittain kasvihuonetuotannon tuen täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista, mikä sisältää myös säännökset kasvihuoneiden teknisistä vaatimuksista. Jos kasvihuoneille asetetut tekniset vaatimukset aiheuttavat vakavia ongelmia, teknisiä vaatimuksia voidaan tarvittaessa muuttaa tai lieventää tukivuodelle 2009 annettavassa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että maa- ja metsätalousministeriö kartoittaa muutoksen aiheuttamia mahdollisia ongelmia kasvihuoneiden teknisten vaatimusten suhteen syksyllä 2008 ja arvioi tässä yhteydessä kasvihuoneiden teknisiä vaatimuksia koskevan asetuksen muutostarpeet. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että tavoitteena sillä, että kasvihuoneiden teknisistä vaatimuksista ei olisi mahdollista myöntää poikkeuksia, on tuen kohdistaminen ammatillisesti korkea-

tasoiseen viljelyyn ja tukiehtojen kiertämismahdollisuuksien vähentäminen.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyn huomautuksin ja jäljempänä esitettävien muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

10 d §. Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen viitemäärän korottaminen
Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen viitemäärää voitaisiin pykälän 1 momentin mukaan korottaa muun ohella, jos vuoden 2007 tuen maksun perusteena ollut eläinyksikkömäärä on momentin 2 ja 3 kohdasta ilmenevistä syistä ollut vähintään kymmenen prosenttia pienempi kuin minkä tuotantorakennuksen koko mahdollistaisi ja tuotanto jatkuu vuonna 2008. Pitäen mainittua prosenttilukua liian suurena valiokunta ehdottaa momentin 2 ja 3 kohtaa muutettavaksi siten, että prosenttiluku olisi kolme.

Pykälään ehdotetusta 2 momentista käy myös ilmi, että tuotantorakennuksen laajennus- tai uudisinvestoinnin aloitukseksi katsotaan tilanne, jossa hakija on saattanut vireille rakennus- ja ympäristöluvat viimeistään 1.8.2007 eikä rakennustyötä ole aloitettu ennen 1.1.2006. Mainittua ajankohtaa 1.1.2006 on pidetty liian myöhäisenä. Huomioon tulisi voida ottaa myös tapaukset, joissa asia on viivästynyt esimerkiksi ympäristölupien käsittelyyn liittyvien valitusten takia. Valiokunta ehdottaakin esityksessä ehdotettua säännöstä tarkistettavaksi siten, että kyseinen ajankohta olisi 1.1.2005.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 10 d § muutettuna seuraavasti:

10 d §

Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen viitemäärän korottaminen

Edellä 10 c §:ssä tarkoitettua viitemäärää voidaan hakijan vaatimuksesta korottaa laskennallisella eläinyksikkömäärällä, jos:

(1 kohta kuten HE)

2) hakija on laajentanut tuotantoaan 1 päivänä lokakuuta 2006 tai sen jälkeen, mutta ennen 1 päivää syyskuuta 2007 ostamalla tai vuokraamalla vähintään viiden vuoden pituisella vuokrasopimuksella tuotantorakennuksen, jota käytetään sika- ja siipikarjatalouden harjoittamiseen ja jonka peruskorjauksesta tai hallinnan siirron ajankohdasta johtuen tukivuoden 2007 tuen maksun perusteena ollut eläinyksikkömäärä on vähintään *kolme* prosenttia pienempi kuin minkä rakennuksen koko mahdollistaisi, ja tuotanto jatkuu vuonna 2008; tai

3) hakijan hallintaan palautuu tukivuoden 2007 sika- ja siipikarjatalouden eläinyksikkömäärän perusteella maksettavan tuen määräyty-

miseen vaikuttavan ajanjakson aikana vuokratuna ollut tuotantorakennus, jossa hakija on aloittanut sika- tai siipikarjatalouden harjoittamisen, ja tukivuoden 2007 tuen maksun perusteena ollut eläinyksikkömäärä on vähintään *kolme* prosenttia pienempi kuin minkä rakennuksen koko mahdollistaisi.

Tuotantorakennuksen laajennus- tai uudisrakennusinvestoinnin katsotaan aloitetuksi, kun hakija on saattanut vireille maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:ssä tarkoitettua rakennuslupaa tai ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:ssä tarkoitettua ympäristölupaa taikka vastaavia Ahvenanmaan maakunnan lupia koskevat hakemukset viimeistään 1 päivänä elokuuta 2007 eikä rakennustyötä ole aloitettu ennen 1 päivää tammikuuta 2005. Rakennustyön aloittamiseksi katsotaan se, että tuotantorakennuksen perustuksen kaivaminen tai muut perustamistyöt on aloitettu.

(3—5 mom. kuten HE)

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
jäs. Susanna Haapoja /kesk (osittain)
Hannu Hoskonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Klaus Pentti /kesk
Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk
vjäs. Matti Kangas /vas
Timo Kaunisto /kesk (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.